

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра криміналістики

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІГРАФОЛОГІВ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

СУЧАСНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ

Збірник матеріалів панельної дискусії

IX Харківський міжнародний юридичний форум

м. Харків, 26 вересня 2025 року

Харків
«Право»
2025

*Рекомендовано до опублікування та поширення через мережу Інтернет
вченою радою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності
імені В. В. Сташиса Національної академії правових наук України
(протокол № 9 від 29 жовтня 2025 р.)*

Редакційна колегія:

Анатолій Гетьман – доктор юридичних наук, професор, ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академік Національної академії правових наук України, м. Харків, Україна; **Володимир Журавель** – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, професор кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, президент Національної академії правових наук України, м. Харків, Україна; **Віктор Шевчук** – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, заслужений юрист України, м. Харків, Україна; **Тетяна Морозова** – доктор психологічних наук, професор кафедри професійної психології Національної академії Служби безпеки України, президент Всеукраїнської асоціації поліграфологів, м. Київ, Україна; **Jan Widacki** – Head of the Department of Criminalistics, Criminology and Police Science, professor at Andrzej Frycz Modrzewski Krakow University, member of the Polish Academy of Arts and Sciences, editor-in-chief of the journal «European Polygraph», Kraków, Poland; **Snieguolė Matulienė** – President of the Criminalists' Association of Lithuania, Doctor of Law, professor of the Public Security Academy of Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania; **Владислава Батиргарєєва** – доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, м. Харків, Україна

Організаційний комітет:

Віктор Шевчук – завідувач кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор; **Василь Баранчук** – асистент кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент; **Дмитро Затенацький** – доцент кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент; **Інна Колеснікова** – асистент кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент; **Геннадій Чорний** – асистент кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент

*Матеріали викладено в авторській редакції з незначною коректурою.
Відповідальність за їхню якість, достовірність, а також відсутність
у них відомостей, що становлять державну таємницю та інформацію
для службового користування, несуть автори.*

ЗМІСТ

1. ВІТАЛЬНІ СЛОВА УЧАСНИКАМ ПАНЕЛЬНОЇ ДИСКУСІЇ

Анатолій Гетьман

Ректор Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого7

Володимир Журавель

Президент Національної академії правових наук України.....10

Jan Widacki

Head of the Department of Criminalistics, Criminology
and Police Science, Professor at Andrzej Frycz Modrzewski
Krakow University12

Тетяна Морозова

Президент Всеукраїнської асоціації поліграфологів14

Snieguolė Matulienė

President of the Criminalists' Association of Lithuania, Professor
of the Public Security Academy of Mykolas Romeris University16

Владислава Батиргарєєва

Директор Науково-дослідного інституту вивчення
проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса
НАПрН України.....17

2. СУЧАСНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ

Лариса Аркуша, Олександр Чернов

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ
РЕАКЦІЙ СТРЕСУ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
ДАНИХ ПОЛІГРАФА19

Ксенія Бабич

ПОЛІГРАФ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ
БЕЗПЕКИ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ23

Олеся Ващук

ПОЛІГРАФ ЯК ІНСТРУМЕНТ У СПРАВАХ ПРО ДЕРЖАВНУ
ЗРАДУ, ШПИГУНСТВО ТА ТЕРОРИЗМ: ПРОБЛЕМИ
ЗАСТОСУВАННЯ ТА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ27

Віктор Вдовин	
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ, ЯКІ МОЖУТЬ ВПЛИВАТИ НА РЕЗУЛЬТАТИ ТЕСТУВАННЯ ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ПОЛІГРАФА	30
Анатолій Волобуєв	
РОЛЬ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПОЛІГРАФА У ДОКАЗУВАННІ.....	34
Юрій Дмитренко	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У МІНІСТЕРСТВІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	38
Олександр Євсюков	
ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ПОЛІГРАФА В ОКРЕМИХ ВИДАХ СУДОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ФАКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ, КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	40
Дмитро Затенацький	
ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У РОБОТІ З ІДЕАЛЬНИМИ СЛІДАМИ	44
Марієтта Капустіна	
ПРОБЛЕМИ ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПОЛІГРАФА: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	47
Роман Клименко	
РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПОЛІГРАФА В КАДРОВІЙ ТА ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	50
Іван Когутич	
ДИСКУРС ПРО ГЕНЕЗУ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА В УКРАЇНІ	55
Інна Колеснікова	
ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДТЕСТОВОЇ БЕСІДИ ПОЛІГРАФОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	61
Олександр Колесніченко	
ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ПОЛІГРАФОЛОГА УКРАЇНИ	65
Анна Колодіна, Вікторія Гриневич	
ВИКЛИКИ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПОЛІГРАФІЧНИХ ОБСТЕЖЕННЯХ.....	68

Марина Костенко	
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОЛІГРАФОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ	71
Олександр Курман	
ПРАВОВІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ.....	76
Тетяна Морозова, Олександр Морозов	
ЩОДО СТАНДАРТУ ПРОФЕСІЇ «ПОЛІГРАФОЛОГ».....	80
Олександр Морозов, Тетяна Морозова	
ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОРАЛІ У ПОЛІГРАФОЛОГІЇ.....	85
Олександр Мотлях	
СПЕЦИФІКА ПРОВЕДЕННЯ ПОЛІГРАФОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОСІБ, ЯКІ ПОВЕРТАЮТЬСЯ ДО МИРНОГО ЖИТТЯ З ГОРНИЛА ВІЙНИ	90
Владислав Негребецький	
ПОЛІГРАФ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ВИЯВЛЕННЯ ОБМАНУ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	93
Олексій Одерій	
ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ СПОСОБИ ВИЯВЛЕННЯ ПРИХОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД).....	96
Микола Погорецький	
ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ДОКАЗУВАННІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ.....	99
Валерія Рядінська	
НАЛЕЖНА КВАЛІФІКАЦІЯ ПОЛІГРАФОЛОГІВ – ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ, ЕТИЧНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕДУРИ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА	106
Діана Сергєєва	
ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПІД ЧАС ДОПИТІВ СВІДКА, ПІДОЗРЮВАНОГО ТА ПОТЕРПІЛОГО: ПРОЦЕСУАЛЬНІ І ТАКТИЧНІ ПИТАННЯ	110
Віталій Соколкін	
ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КАТУВАНЬ ТА ІНШОГО НЕНАЛЕЖНОГО ПОВОДЖЕННЯ АБО ПОКАРАННЯ, ВЧИНЕНИХ ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	117

Василь Стратонов

ШТУНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ДЕТЕКТОР БРЕХНІ ТА ОКРЕМІ УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ: НАУКОВІ, ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ МЕЖІ	126
--	-----

Дмитро Цехан

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВOPOPУШЕНЬ	131
---	-----

Геннадій Чорний

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА НА ДОСУДОВОМУ СЛІДСТВІ ТА У СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ	134
--	-----

Віктор Шевчук

РОЛЬ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ПОЛІГРАФОЛОГІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ТА СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ	138
--	-----

3. ТРИБУНА МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ

Данило Борухов

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПРОПАГАНДИ ВІЙНИ	148
--	-----

Сергій Котляр

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ	153
---	-----

Даниїл Лазаренко

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ ПРО ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ ТА КОЛАБОРАЦІОНІЗМ: МОЖЛИВОСТІ ТА ОБМЕЖЕННЯ	157
--	-----

Віктор Лазорчик

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ, ОРГАНІЗАЦІЙНО- МЕТОДИЧНІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ	160
---	-----

Віталій Шевчук

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ СУДОМ ДОСТОВІРНОСТІ ВИСНОВКУ СУДОВОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНОГО ПОЛІГРАФА	163
---	-----

С94 **Сучасний** досвід використання поліграфа у сфері національної безпеки і оборони України в умовах воєнних загроз : зб. матеріалів панел. дискусії : IX Харків. міжнар. юрид. форум, м. Харків, 26 верес. 2025 р. / [редкол.: А. Гетьман, В. Журавель, В. Шевчук та ін.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. криміналістики ; Нац. акад. прав. наук України ; Всеукр. асоц. поліграфологів [та ін.]. – Харків : Право, 2025. – 170 с.

ISBN 978-617-8617-62-2

Для працівників органів правопорядку, науковців, викладачів, аспірантів та студентів юридичних закладів освіти й широкого кола осіб, яких цікавлять проблеми сучасного досвіду використання поліграфа у сфері національної безпеки і оборони України.

УДК [343.98+340.6](082)

Наукове видання

СУЧАСНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ

Збірник матеріалів панельної дискусії

IX Харківський міжнародний юридичний форум

м. Харків, 26 вересня 2025 року

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 29.10.2025. Формат 60×84/16.

Ум. друк. арк. 9,9. Обл.-вид. арк. 8. Тираж 100 пр. Зам. № 483

ТОВ «Видавничий дім «Право»,

вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна

Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна

Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84

Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>

E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,

вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна

Тел. (057) 717-25-44

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017